

Aika: 11.5.2016 klo 13.00 - 15.00

Paikka: Ympäristöministeriö, Aleksanterinkatu 7, kh. Norppa/114

Paikalla: Riitta Rönn, YM, pj.
Ville Hinkkanen, OM
Tarmo Lamminaho, POHA
Silja Hallenberg, Rajavartiolaitos
Tommi Hartman, Tulli
Leila Suvantola, Itä-Suomen syyttäjävirsto
Pauli Rajala, VARELY
Carita Forsberg-Heikkilä, KL (Marko Nurmikolun sijasta)
Tia Laine-Ylijoki-Laakso, YM, sihteeri

Kutsuttu: Juha Henttala, POHA

Poissa: Seppo Sivula, SM
Janne Järvinen, KRP

1. Kokouksen avaus

Kokous avattiin ja todettiin läsnäolijat.

Tarmo Lamminaho kertoi siirtyvänsä POHA:ssa muihin tehtäviin. Hänen seuraajansa ympäristörikostorjunnan ryhmässä; Juha Henttala esitteli itsensä.

2. Asialistan hyväksyminen työjärjestykseksi

Ennakkoon lähetetty asialista hyväksyttiin.

3. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Muistio kokouksesta 17.2 hyväksyttiin.

4. Ympäristörikosneuvottelupäivät 27.4; kokemuksia, palautteita ja johtopäätöksiä

Tia Laine-Ylijoki kertoi neuvottelupäivien jälkeen vastaanotetuista osallistujapalautteista, jotka olivat valtaosaltaan positiivisia. Sovittiin, että yksityiskohtaiset kehittämissuhteukset koskien tulevia koulutuksia toimitetaan ympäristörikosstrategian täytäntöönpanon yhteydessä perustetulle ja POLAMK:n vetovastuulla olevalle koulutuskoordinaatio -ryhmälle tiedoksi. Neuvottelupäiville osallistuneet jäsenet olivat pitkälti samaa mieltä osallistujapalautteiden kanssa.

5. Ympäristörikostorjunnan toimenpideohjelma 2015 - 2016, nimettyjen vastuutahojen tilannekatsaus

Tarmo Lamminaho arvioi poliisihallituksen osalta toimenpideohjelman toteutumista ja tulevaisuuden näkymiä. 2.toimenpiteen voi katsoa toteutuneen hyvin, koska yhteistyöryhmien alueellinen kattavuus saavutettiin. Toisaalta muutokset ryhmien osalta ovat mahdollisia. Poliisihallitus saanee näistä tiedon ja muutenkin ylläpitää yhteyksiä ryhmiin mm. pyrkimällä kartoittamaan ryhmien osallistujatiedot. Poliisi toivoisi palautetta alueryhmistä muilta ryhmiin osallistuvilta tahoilta. Pohdittiin, miten mahdollistettaisiin tiedonkulku ja palaute alueryhmistä toimeenpanoryhmälle. Todettiin, että

toistaiseksi toimeenpanoryhmän jäsenistä Hartman, Suvantola ja Rajala toimivat myös alueryhmien edustajina. Lamminahon mukaan toimeenpanoryhmän pitäisi ottaa ohjaavaakin roolia strategian täytäntöönpanossa. Mahdollisesti syyskauden kokoukseen voisi ottaa aiheeksi alueellisten ryhmien seurannan, ohjauksen ja tuen. Aiheen käsittelyn yhteydessä voisi olla jonkun alueryhmän esittely siitä, mitä asioita on käsitelty. Pohdittiin myös, tulisiko ensi vuoden ympäristörikoskoulutuksissa koota ryhmät yhteen ja jakaa parhaita käytäntöjä.

Keskusteltiin muiden toimenpiteiden tilannekatsauksista:

Toimenpide 3: keskusteltiin valtion ja kuntien viranomaisyhteistyöstä ja aluehallintouudistuksen mahdollisesta vaikutuksesta siihen. Arvioitiin, että uudistus ei toisi merkittävää uutta tähän yhteistyöhön, luvituksen säilyessä edelleen valtion viranomaisella. Pohditaan seuraavassa toimenpideohjelmassa onko tarpeen huomioida AVI-TUKES -yhteistyö.

Toimenpide 4: päätettiin huomioida uutta toimenpideohjelmaa laadittaessa, että ministeriöiden tulosohejaus on nykyisin kovin strategisella tasolla. Tulossopimukseen ei ainakaan saada ympäristörikoksiin liittyviä kirjauksia.

Toimenpide 5: Carita Forsberg-Heikkilä nosti esiin pelastusviranomaisten roolin ympäristövahingoissa, erityisesti pohjavesialueilla sattuvien öljyvahinkojen osalta. Tiedonkulussa pelastusviranomaisilta ympäristöviranomaiselle on ollut puutteita. Forsberg-Heikkilän mielestä asia tulisi huomioida aluehallintouudistuksessa.

Toimenpide 6: Lamminaho raportoi, ettei ole saanut ohjeistusta koskevaa kirjettä SM:ltä. Todettiin kuitenkin, että POHA:lla on tutkintasuunnitelmia, jotka osaltaan täyttävät velvoitetta.

Toimenpide 7: keskusteltiin osaamisen lisäämisestä. POLAMK:n järjestämä vakavien ympäristörikosten peruskurssi on suunnattu vain poliisille ja muutamille syyttäjille. Leila Suvantola otti esiin, että tekniikkakoulutus on puuttunut koulutuksesta pitkään. Asia nähtiin tärkeänä, sillä ympäristöjuttujen läpimenossa näytön merkitys on luonnollisesti suuri. Päätettiin välittää viestiä puutteesta koulutuskoordinaatioryhmälle.

Toimenpide 8: yhteisten tietokantojen ja niiden hyödyntämisen osalta todettiin, että asia tulisi ottaa esiin alueryhmissä ja selvittää onko havaittu pullonkauloja. Nostettiin esiin Notto-tietokanta, jonka avaamisesta suuremmalle yleisölle on keskusteltu. Muistutettiin myös, että VAHTI:ssa on paljon tietoa, joka voisi kiinnostaa poliisiakin, seikka tuli esiin myös neuvottelupäivillä. KL:n mielestä nykyiset tietojärjestelmät ovat todella kirjavia, ja usein suunniteltu rakennusviranomaisten käyttöön, ei niinkään ympäristöviranomaiselle.

Toimenpide 9: ympäristörikostorjunnalla säästyneiden varojen mahdollisesta palauttamisesta ympäristörikostorjuntaan todettiin, että aiheesta voitaisiin mahdollisesti teettää erillinen selvitys YM- tai VN TEAS -rahoitteisesti. Toistaiseksi tutkimussuunnitelmissa sitä ei vielä ole.

Toimenpide 10: Ville Hinkkanen kertoi, että EU:ssa on vireillä luonnonsuojeluun liittyvää laitonta kauppaa koskevaa ohjeistusta. Suomi sääti jo toimintaa koskevista rangaistusmaksimeista. Lisäksi on ollut puhetta, että ympäristörikosdirektiivi avattaisiin. Asia ei kuitenkaan liity suoraan tähän toimenpideohjelmaan.

Toimenpide 11: todettiin, että toimenpiteen seuranta on syytä siirtää seuraavan toimenpideohjelman kaudelle.

Toimenpide 12: Laine-Ylijoki kertoi toimenpiteen toteutuksen vaativan tarkempaa selvitystä. Asia on huomioitu YM:n tutkimushankkeissa, joskaan hanke ei ole vielä vireillä.

Toimenpide 13: valvontaviranomaisen asemasta todettiin, että luonnonsuojelulain uudistus ei ehdi tälle vaalikaudelle. Toimenpide on syytä siirtää seuraavaan ohjelmaan.

Toimenpide 14: Rangaistusmääräysmenettelyjen alueellinen yhtenäisyys sopisi hyvin keskusteltavaksi alueellisissa ryhmissä. Keskusteluissa nousi esiin myös Hallintosanktio-hanke. Ville Hinkkanen kertoi hankkeen vaiheista ja tavoitteista. Toistaiseksi hanke on ollut konsulttivetoinen, mutta OM:llä on valmius tarvittaessa jatkovalmistella asiaa, mikäli hankkeessa pyritään kohti yleislakia. Pyydettiin, että ryhmä saisi syyskauden kokoukseen tiedoksi mahdollisia tarkempia tuloksia. Lisäksi Hinkkanen kertoi, että harmaan talouden ja talousrikostorjunnan toimenpideohjelmaan on tulossa kirjaus hallinnollisten sanktioiden käyttöalan laajentamista koskevasta selvityksestä.

Toimenpide 15: Pohdittiin, voisiko toimenpiteen toteutus sopia paremminkin alueryhmille.

Toimenpide 16: Pj. on alustavasti keskustellut EK:n kanssa aiheesta. Keskusteluja jatketaan ja tiedustellaan, onko EK:n piirissä noussut esiin ideoita toimenpiteen toteuttamiseksi.

Toimenpide 17: Poliisilla on vahvimmat kytkökset kansainväliseen yhteistyöhön. Tiedustellaan, voisiko esim. Janne Järvinen välittää täytäntöönpanoryhmälle tietoa kansainvälisistä kokouksista.

Toimenpide 18: päätettiin, että viranomaisryhmävaikutuksiin palataan myöhemmin.

6. Muut ajankohtaiset asiat

Tarmo Lamminaho raportoi ryhmälle 12.4 valtioneuvoston periaatepäätöksellä hyväksytystä Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan strategiasta vuosille 2016-2020. Strategian ohella on valmisteltu toimenpideohjelmaa, jonka pitäisi valmistua toukokuun aikana. Puheenjohtaja kertoi toimenpideohjelmaan mukaan tulevasta kirjauksesta, joka koskee jätesiirojen valvontaa ja siten ympäristörikosten torjuntaa.

Keskusteltiin ryhmän kokoontumisista ja päätettiin kutsua ryhmä koolle jatkossakin kaksi kertaa kevätkaudella ja kaksi kertaa syyskaudella. Sovittiin, että sopivia kokousaikoja kysellään sähköpostitse syyskuun 2016 lokakuun alkuun ja joulukuulle.

Keskusteltiin ryhmän täydentämisestä POLAMK:n edustajalla ja sovittiin, että YM:stä hoidetaan jäsenen nimeämispyyntö.

Tuotiin pohdittavaksi kysymys pitäisikö ryhmän muistiot tai tiivistelmä niistä viedä YM:n ympäristörikoksia koskeville nettisivuille. Asia jäi jatkopohdintaan.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.55.

